

PŘÍPADOVÁ STUDIE

VFN v Praze –

STATISTICA pomáhá Všeobecné fakultní nemocnici v Praze při klinických výzkumech v souvislosti s optimalizací léčiv

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze patří mezi největší zdravotnická zařízení v České republice. Poskytuje základní, specializovanou a zvláště specializovanou léčebnou, ošetrovatelskou, ambulantní a diagnostickou péči dětem i dospělým ve všech základních oborech. Zajišťuje také komplexní lékárenskou péči, včetně technologicky náročných příprav cytostatik nebo sterilních léčivých přípravků.

VÝCHOZÍ STAV

V souvislosti s efektivním a maximálně úspěšným procesem léčení pacientů se Všeobecná fakultní nemocnice v Praze věnuje klinickému výzkumu. Jednou ze součástí výzkumu je klinická farmakologie (farmakogenetika, farmakokinetika, farmakodynamika) na jednotkách intenzivní péče, jejíž využití v praxi pro pacienta znamená individualizované a optimalizované dávkování léčiva, tj. dávkování léčiva (dávkování a interval) uzpůsobené pro konkrétního, např. dětského pacienta, daný patofyziologický stav a léčebnou modalitu (např. léčebná celotělová hypotermie, extrakorporální membránová oxygenace – ECMO, metoda hemodiafiltrace HVVD). Zkušební pracoviště používá cestu individuální farmakokinetiky/farmakodynamiky (PK/PD) a terapeutického monitorování léčiv (TDM), které se provádí u pacientů ve všech případech léčby, kde účinek léčiva závisí na dávce, plazmatické koncentraci nebo terapeutickém rozmezí. Pro zpracování primárních dat a zhodnocení studovaného vlivu konkrétního léčiva a jeho pohybu v organizmu u větší skupiny pacientů, tj. v populaci kriticky nemocných novorozenců a dětí, je zapotřebí kromě multioborové spolupráce také vhodný software. Ten má, kromě zmíněného, sloužit pro postgraduální výuku, přednáškové akce a kvalitní odborné publikace. V minulosti tyto potřeby řešila VFN prostřednictvím outsourcingu, což se následně ukazuje jako neefektivní a nevhodné, neboť se jedná o spolupráci se subjekty, které oboru nemohou zcela porozumět.

POŽADAVKY VFN

VFN se rozhoduje nalézt a implementovat software, který dokáže pomoci především zjednodušeně řečeno – s úpravou dávkování původního léčiva. Cílem je, aby pacient získal pro své léčení takovou dávku léku, která koresponduje s jeho aktuálním nízkým věkem, klinickým stavem a dalšími faktory, mezi které patří například genetická výbava pacienta. Vystává tedy potřeba sofistikovaného softwaru, který umí modelovat zmíněné proměnné a „doporučit“ léčebnou dávku. Veškeré definované potřeby splňuje *STATISTICA Standard Cz* od společnosti StatSoft, který VFN v průběhu roku 2012 pořizuje.

PRŮBĚH IMPLEMENTACE

Instalace softwaru proběhla zcela snadno v průběhu jediného dne vlastními silami. Kromě minimální potřeby podpory při implementaci se dodavatel současně standardně postaral o potřebná zaškolení.

SPOLUPRÁCE S DODAVATELEM

„Spolupráce se společností StatSoft CR byla v předimplementační i implementační fázi ukázková. Také v současnosti se zástupci dodavatele jeví jako excelentní partneři v oblasti klientské podpory i „vzdělávacích aktivit“ v podobě vlastních seminářů v oboru Statistika,“ říká MUDr. Pavla Pokorná, lékařka specialista a asistent dětské kliniky – Kliniky dětského a dorostového lékařství, JIRP Všeobecná fakultní nemocnice, Ústav Farmakologie Všeobecné fakultní nemocnice a 1. Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

VÝSLEDNÝ STAV

Software společnosti StatSoft se v současnosti velmi výrazně podílí na individualizaci a optimalizaci léčiv určených pacientům VFN a následně pak pacientům obecně. Systém výzkumu je následující: z dostupných parametrů, tedy již zmíněného věku, klinického stavu pacienta, jeho genetické výbavy a jiných veličin vytvoří software „návrh“ na úpravu léčebné dávky. Zkoumají se žádoucí i nežádoucí změny účinků léčiv vázané k dávkám a na koncentraci. Do výzkumu je zahrnut dávkový režim, individualizace pacienta nebo například účinky léků u mimotělního krevního oběhu. Výzkum je postoupen Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv (SÚKL), kde probíhá propojení závěrů výzkumu a validace. Hlavním cílem je, prostřednictvím implementovaného softwaru, zkrátit dobu léčení pacientů, snížit průběžné náklady na pořízování léčiv a zkrácení doby hospitalizace jedince, což taktéž vede ke snížení nákladů samotného nemocničního zařízení. Svůj obrovský přínos má software také pro oblast akademické sféry, pregraduálního a postgraduálního výzkumu. Nástroj tak konkrétně pomáhá například při tzv. „přířezových studiích“, učí, co skutečně lze, anebo vůbec nelze srovnávat, nebo dává publikační činnosti punc kvalitního výzkumu.

DODATEK

Konkrétní statistická analýza dat proběhla například ve spolupráci JIRP KDDL VFN, 1. LF UK v Praze a Ústavu lékařské biofyziky LF UK v Hradci Králové. Pro vyhodnocení dat byly použity standardní statistické metody, pro popis dat pak následující parametry: aritmetický průměr, výběrová směrodatná odchylka, nejmenší a největší hodnota a medián. Normalita dat byla testována pomocí D'Agostinova testu normality. Pro data splňující podmínku normality byly použity t-testy a korelační koeficient, v opačném případě byl použit Mann-Whitneyův test a Pearsonův korelační koeficient. Pro testování byla zvolena hladina významnosti 5 %. Výpočty byly prováděny pomocí MS Excel 2007 (Microsoft Corporation, 1985–2003), a *STATISTICA 9.0* (StatSoft, Inc., 1984–2010).

StatSoft CR s. r. o.

Ringhofferova 115/1, 155 21 Praha 5 – Zličín
t +420 233 325 006, f +420 233 324 005
e info@statsoft.cz